

Marcin Roliński

Administracyjnoprawne aspekty ochrony wód śródlądowych : zagadnienia podstawowe

Studia Iuridica Lublinensia 1, 157-165

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARCIN ROLIŃSKI

Administracyjnoprawne aspekty ochrony wód śródlądowych

Zagadnienia podstawowe

The administrative-legal aspects of inland water protection. General assumptions

Wprowadzenie

Polska to kraj stosunkowo ubogi w zasoby wodne i wśród krajów europejskich zajmuje jedno z ostatnich miejsc pod względem wielkości zasobów dyspozycyjnych na jednego mieszkańca. Ponadto stopień zanieczyszczenia głównych cieków wodnych oraz różnych regionalnych wód śródlądowych jest bardzo wysoki, gdyż około 30% naszych rzek znajduje się poza wszelką klasą czystości.¹ Ustalenie racjonalnych zasad korzystania z zasobów wodnych, a także ochrony ich przed zanieczyszczeniem, było więc przedmiotem uregulowań prawnych o randze ustawowej od lat kilkudziesięciu. Jednakże dotychczasowe unormowania prawne, a w szczególności wielokrotnie nowelizowana ustawa – Prawo wodne z dn. 24 X 1974 r.² – obowiązująca do 31 XII 2001 r., nie spełniały standardów obowiązujących w Unii Europejskiej, ale także w niewielkim stopniu były zgodne z prawodawstwem Wspólnot Europejskich.

Pojawiła się więc pilna potrzeba opracowania nowej regulacji prawnej dostosowującej prawo polskie do prawa wspólnotowego, co nastąpiło w drodze ustawy z dn. 18 VII 2001 r. – Prawo wodne.³ Stosuje się ją do morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, chociaż wyłącznie w zakresie ochrony przed ich zanieczyszczeniem ze strony źródeł lądowych oraz ochroną przed

¹ *Ochrona środowiska i gospodarka wodna 1999*, Materiały statystyczne GUS, Warszawa 1999, s. 32 i n.

² Dz. U. Nr 38, poz. 230 z późn. zm.

³ Dz. U. Nr 115, poz. 1229.

powodzą, a w innym zakresie, jeżeli tak stanowią przepisy prawa wodnego. Natomiast problematykę ochrony środowiska morskiego reguluje w szczególności ustawa z dn. 16 III 1995 roku o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki.⁴

W związku z ograniczonymi ramami niniejszego opracowania, dalsza analiza będzie poświęcona charakterystyce wybranych instytucji prawnych, a w szczególności:

- 1) własności wód,
- 2) korzystaniu z wód śródlądowych,
- 3) środków prawnych służących ochronie wód przed zanieczyszczeniem.

Własność wód

Węzłową instytucją prawną regulacji gospodarki wodnej jest własność wód. Chodzi o ustalenie praw do wody oraz określenie podmiotów, którym to prawo przysługuje. Przepisy dotyczące właśnie tej problematyki zawarte są już w rozdziale drugim (art. 10–19) prawa wodnego, co świadczy o dużej wadze, jaką ustawodawca przykładła do administracyjnoprawnych środków regulujących zagadnienie własności (będącej ze swej istoty instytucją prawa cywilnego). Zgodnie z art. 10 prawa wodnego, wody śródlądowe stanowią własność Skarbu Państwa, innych osób prawnych albo osób fizycznych. Wody śródlądowe dzielą się na powierzchniowe (płynące, stojące) oraz podziemne. Z kolei wodami publicznymi są te, które stanowią własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto powierzchniowe wody stojące oraz wody w rowach, które znajdują się w granicach nieruchomości gruntowej, są własnością właściciela tej nieruchomości. Odmienne status prawny wód płynących powoduje, że regulacje kodeksu cywilnego dotyczą tylko własności wód stojących. Oznacza to, że woda płynąca nie jest w świetle kodeksu cywilnego rzeczą, nie posiada też charakteru przedmiotu samoistnego – materialnego, czyli nie jest poddana władzy ludzkiej⁵. Natomiast grunty, które pokryte są wodami, stanowią własność właściciela tych gruntów w obrębie granic określonych liniami brzegów (art. 14 prawa wodnego z 2002 roku). Z tych względów cywilistyczna wykładnia prawa własności dotyczy gruntów pokrytych wodami, a nie odnosi się do wody (nie jest to rzecz w myśl art. 44 i art. 45 k.c.)⁶, natomiast wody stojące są częścią składową gruntu (w rozumieniu art. 47 k.c.), który stanowi ich naturalny zbiornik. Trzeba podkreślić, iż instytucja własności wód nie jest tożsama z pojęciem

⁴ Dz. U. Nr 47, poz. 243 ze zm.

⁵ T. Dybowski, S. M. Grzybowski, Z. Nowakowski, *Zagadnienia cywilistyczne prawa wodnego*, Warszawa 1990, s. 78–82.

⁶ Por. A. Jaroszyński, *Ochrona prawna zasobów naturalnych*, Warszawa 1990, s. 62.

własności według prawa cywilnego (w rozumieniu art. 140 k.c.). Na tej podstawie podnoszono, iż odmienny status prawny publicznych wód płynących i stojących powoduje poddanie regulacji k.c. własności wyłącznie tych ostatnich wód (tzn. wód stojących).

Korzystanie z wód śródlądowych

Zgodnie z zasadą ogólną (art. 4 u.p.o.ś)⁷ prawa ochrony środowiska – powszechne korzystanie ze środowiska przysługuje z mocy ustawy każdemu i obejmuje korzystanie ze środowiska, bez użycia instalacji, w celu zaspokojenia potrzeb osobistych oraz gospodarstwa domowego, w tym wypoczynku i uprawiania sportu (art. 4 u.p.o.ś.) w zakresie: 1) wprowadzania do środowiska substancji lub energii; 2) innych rodzajów powszechnego korzystania z wód w rozumieniu ustawy – Prawo wodne. Korzystanie może polegać na użyciu substancji wody (np. w przemyśle) lub też bez użycia tej substancji, np. przez wykonywanie żeglugi i spławu, przez uprawianie sportów wodnych. Prawo wodne wyróżnia trzy rodzaje korzystania z wód: powszechne, zwykłe i szczególne.

A. Powszechne korzystanie z wód (art. 34–35 prawa wodnego)

Przedmiotem powszechnego korzystania są śródlądowe powierzchniowe wody publiczne, morskie wody wewnętrzne oraz wody morza terytorialnego. Z mocy prawa takie korzystanie jest dozwolone każdemu, chociaż w praktyce adresowane do osób fizycznych. Trzeba przypomnieć, że korzystanie to służy do zaspokajania potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub rolnego, przy zastrzeżeniu jednak, że nie jest konieczne zbudowanie specjalnych urządzeń wodnych, a także służy do wypoczynku lub uprawiania turystyki i sportów wodnych, czy amatorskiego połowu ryb. Ponadto ustawodawca zezwala, aby w granicach powszechnego korzystania z wód, dozwolone było wydobywanie kamienia, żwiru, piasku, czy też innych materiałów, tylko w miejscach wyznaczonych przez radę gminy w drodze uchwały, zgodnie oczywiście z ustaleniami obowiązujących miejscowo planów zagospodarowania przestrzennego. Także rada powiatu w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb społecznych, w drodze uchwały może wprowadzić powszechne korzystanie z innych wód powierzchniowych, ustalając jednocześnie dopuszczalny zakres tego korzystania.

⁷ Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz. U. Nr 62, poz. 627, zwana dalej u.p.o.ś.

B. Zwykłe korzystanie z wód (art. 36 prawa wodnego)

Jest ono uprawnieniem wykonywanym przez właściciela danego gruntu, ponieważ może on w celu zaspokojenia potrzeb własnego gospodarstwa domowego czy rolnego korzystać z danych wód bez pozwolenia wodnoprawnego pod warunkiem, że wody stanowią jego własność lub są to wody podziemne znajdujące się na jego gruncie (art. 36 prawa wodnego). Ponadto korzystaniem zwykłym nie jest: nawadnianie gruntów (upraw) wodą podziemną za pomocą deszczowni, korzystanie z wody podziemnej przy użyciu urządzeń umożliwiających pobór w ilości większej niż 5 m³ na dobę, korzystanie z wód na potrzeby działalności gospodarczej, wprowadzania do wód (ziemi) oczyszczonych ścieków w ilości przekraczającej 5 m³ na dobę.

C. Szczególne korzystanie z wód (art. 37 prawa wodnego)

Wykracza ono poza dwa wcześniej wymienione rodzaje korzystania z wód i jest traktowane jako jedna z przesłanek wymagających pozwolenia wodnoprawnego. Chodzi tu zwłaszcza o: pobór oraz odprowadzanie wód powierzchniowych lub podziemnych, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, piętrzenie oraz retencjonowanie śródlądowych wód powierzchniowych, przerzuty wody oraz sztuczne zasilanie wód podziemnych oraz korzystanie z wód w celach energetycznych.

Środki prawne służące ochronie wód przed zanieczyszczeniem

Przedmiotem ochrony wód przed zanieczyszczeniem są śródlądowe wody powierzchniowe i podziemne, jak również morskie wody wewnętrzne i morze terytorialne. Podstawowym jej celem jest zachowanie lub przywrócenie stanu czystości wód. Przepisy prawne dotyczące powyższego zagadnienia znaleźć można w różnych ustawach. Podstawowe znaczenie mają jednak dwie, wymieniona już wcześniej: ustawa – Prawo wodne oraz ustawa – Prawo ochrony środowiska z dn. 27 IV 2001 r., które zawierają podstawowe przepisy ochronne w tym zakresie.

Ustawa – Prawo ochrony środowiska, dążąc do kompleksowej regulacji ochrony wszystkich elementów środowiska, zawiera w tytule II *Ochrona zasobów środowiska* także przepisy dotyczące ochrony wód, ujęte w odrębny dział II (art. 97–100). Z kolei istotne znaczenie dla ochrony wód posiadają przepisy zamieszczone w tytule III *Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom* (art. 137–165), których postanowienia w sposób wyraźny nakazano uwzględniać w art. 38 ust. 4 ustawy – Prawo wodne.

Ponadto niektóre zagadnienia regulowane wcześniej w prawie wodnym przeniesione zostały do ustawy – Prawo ochrony środowiska. Chodzi przede wszystkim o przepisy o administracyjnych opłatach za pobór wody i wpro-

wadzanie ścieków do wód lub do ziemi (art. 290, 292, 294–296), a także o administracyjne kary pieniężne za przekroczenie określonego w pozwoleniu wodnoprawnym ilości, stanu i składu ścieków oraz przekroczenie ilości pobranej wody (art. 298). W ustawie – Prawo ochrony środowiska zamieszczono również definicję ścieków, którą przyjęto następnie do ustawy – Prawo wodne bez zmian.⁸

Prawo wodne, jak i prawo ochrony środowiska przewidują szereg środków prawnych w celu realizacji ochrony jakościowej wód, z których najważniejsze są następujące:

Po pierwsze – obowiązek (nałożony na każdego przedsiębiorcę wprowadzającego ścieki do wód lub do ziemi) budowy, utrzymywania i eksploatacji odpowiednich urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem oraz obowiązek powtórnego wykorzystania ścieków tam, gdzie jest to celowe. Należy podkreślić, iż ww. obowiązek wynika z zasady ogólnej prawa ochrony środowiska, tj. zasady przeczności. Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 u.p.o.ś. – każdy, kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu. Lista podmiotów objętych obowiązkiem określonym w ust. 1 w art. 6 jest długa i w obrębie podmiotów określonych w ustawie (u.p.o.ś) obejmuje również wszystkie działające na terenie Polski podmioty zagraniczne i mieszane.

Po drugie – standardy jakości wód śródlądowych. Szczególne znaczenie z punktu widzenia właściwej ochrony wód mają instytucje określające dopuszczalne normy emisji (oparte na najlepszej dostępnej technice), standardu jakości wód oraz kontroli źródeł emisji. Są to – obok ww. obowiązku budowy, eksploatacji i utrzymania odpowiednich urządzeń – niezbędne środki prawne dla ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Sygnalizując konieczność podjęcia odpowiednich działań prawnych, mają one przede wszystkim charakter regulacyjno-ochronny. Zadanie to spełniają nie tylko standardy jakości środowiska, lecz w szczególności dopuszczalne normy emisji substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Instytucje te wprowadził ustawodawca zarówno do prawa wodnego, jak i do u.p.o.ś.

W doktrynie dominuje pogląd, iż regulacje prawne dotyczące dopuszczalnych norm emisji zawierają normy o treści technicznej, wprowadzane w życie przy połączeniu z normami typu abstrakcyjnego. Ich podstawowym celem jest obiektywizacja w określeniu zagrożeń środowiska. Podobny charakter mają przepisy określające standardy jakości wód śródlądowych. Ich celem jest określenie niezbędnych normatywów (zgodnie ze standardami wynikającymi z dyrektyw unijnych), jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do picia (Dyrektywa 75/440/EWG⁹), bytowania skorupiaków, mię-

⁸ J. Rotko, *Ochrona wód przed zanieczyszczeniem w świetle przepisów nowych ustaw*, „Ochrona Środowiska. Prawo i Polityka” 2001, nr 4, s. 2 i n.

⁹ Dyrektywa Rady 75/440/EWG z dnia 16 czerwca 1975 r., dotycząca jakości wód powierzchniowych ujmowanych do produkcji wody do picia (ABl. L 194, 25. 07. 1975, s. 34).

czaków i ryb (Dyrektywa 79/923/EWG¹⁰ i Dyrektywa 78/659/EWG¹¹) oraz woda w kąpieliskach (Dyrektywa 76/160/EWG¹²). Przepisy te będą zawarte w nowym rozporządzeniu Ministra Środowiska, w sprawie klasyfikacji wód i warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód i ziemi. Ponadto przepisy wykonawcze (zgodnie z tzw. dyrektywą ramową¹³) ustalą wykaz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, które powinny być eliminowane (tzw. wykaz I) oraz ograniczane (tzw. wykaz II). Powinny one także określić szczegółowe warunki wprowadzania ścieków do wód (ziemi) oraz ich rolniczego wykorzystania.

Po trzecie – pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków do wód i ziemi. Prawo wodne przewiduje obowiązek uzyskania zgody na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, co wiąże się z tzw. korzystaniem szczególnie z wód, które zawsze wymaga pozwolenia właściwego organu administracji. Pozwolenie wodnoprawne zasadniczo wydaje starosta (na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy), a dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których bezwzględnie wymagany jest raport oddziaływania na środowisko, a także związanych z eksploatacją instalacji (urządzeń) wodnych na terenach zakładów zaliczanych do tego rodzaju przedsięwzięć – wojewoda. Pozwolenie to wydawane jest na czas oznaczony, a więc jest to decyzja administracyjna, tzw. terminowa, przy zastrzeżeniu, że pozwolenie na szczególne korzystanie z wód musi być wydane na okres co najmniej 10 lat. Ponadto organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego powinien odmówić jego wydania, jeżeli po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdzi, że sposób korzystania z danej wody jest sprzeczny z ustaleniami określonymi w warunkach korzystania z wód regionu wodnego (lub wód zlewni), ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a także z wymaganiami ochrony zdrowia ludzi, środowiska oraz dóbr kultury na danym terenie. Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi powinno również określić ilość, rodzaj i skład ścieków oraz warunki, na jakich dany przedsiębiorca może je odprowadzać do wód, do ziemi lub do urządzeń kanalizacyjnych. Należy zaznaczyć, iż pozwolenie wodnoprawne stale nakłada na jego adresatów określone obowiązki i uprawnienia, które regulowane są przez prawo wodne i prawo

¹⁰ Dyrektywa Rady 79/923/EWG z dnia 30 października 1979 r., określająca wymagania jakościowe dla wód, w których żyją skorupiaki i mięczaki (ABl. L 281, 10. 11. 1979, s. 47).

¹¹ Dyrektywa Rady 78/659/EWG z dnia 18 lipca 1978 r., dotycząca jakości wód słodkich wymagających ochrony lub oczyszczenia w celu utrzymania życia ryb (ABl. L 222, 14. 08. 1978, s. 17).

¹² Dyrektywa Rady 76/160/EWG z dnia 8 grudnia 1975 r., dotycząca jakości wody przeznaczonej do kąpielii (ABl. L 31, 5. 02. 76, s. 1).

¹³ Dyrektywa z dnia 4 maja 1976 r., dotycząca zanieczyszczeń powstających w wyniku odprowadzania określonych niebezpiecznych substancji do wód Wspólnoty (ABl. L 129, 18. 05. 1976, s. 23).

ochrony środowiska, w związku z czym wykazuje ono szereg specyficznych cech w stosunku do „klasycznej” decyzji administracyjnej.¹⁴ Przede wszystkim dotyczą one przesłanki trwałości pozwolenia wodnoprawnego. Specyficzne cechy w tym zakresie (podobnie jak w odniesieniu do aktu tworzącego strefy i obszary ochronne) uzależnione są od celu, z powodu którego został on wydany. Wynikają one również z dyspozycji art. 16 k.p.a. i art. 163 k.p.a. Dotyczą więc trwałości wydanej decyzji administracyjnej. Z tych też względów i zgodnie z wymaganiami Prawa wodnego z 2001 r. możemy więc mówić o następujących odrębnościach: po pierwsze, dotyczących uprawnień właściwych organów administracji publicznej do ograniczenia lub nawet cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego, a po drugie – czasu obowiązywania (pozwolenie wodnoprawne wydaje się na czas oznaczony).

Ponadto na podkreślenie zasługuje uprawnienie przysługujące właściwemu organowi administracyjnemu, tj. staroście lub wojewodzie w zakresie ograniczenia lub cofnięcia za odszkodowaniem omawianego pozwolenia, jeżeli m.in. przemawiają za tym względy ochrony środowiska. Wymóg ten pomimo fakultatywnej formy powoduje, iż pozwolenie wodnoprawne odgrywa bardzo znaczącą rolę w systemie środków prawnych związanych z ochroną zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem.

Istotną nową konstrukcją prawną związaną z ochroną wód przed emisjami jest pozwolenie zintegrowane. Przepisy w tym zakresie zawarte są w art. 201–219 ustawy – Prawo ochrony środowiska z dn. 27 IV 2001 roku. Pozwolenie zintegrowane to recepcja na grunt prawa polskiego dyrektywy 96/61EEC¹⁵, dotyczącej zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń (IPPC). Wprowadziła ona do ustawodawstwa polskiego jedną zintegrowaną „decyzję środowiskową”, obejmującą wszystkie elementy środowiska. Jak wynika z dyspozycji art. 201 u.p.o.ś, będzie ono wymagane, gdy prowadzenie instalacji, której funkcjonowanie – ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w niej działalności – spowoduje znaczne zanieczyszczenie środowiska. Ponadto powyższe zezwolenie ma określać graniczne wielkości emisji (zanieczyszczeń) na podstawie BAT, czyli najlepszej dostępnej techniki.¹⁶ Celem ogólnym zintegrowanego pozwolenia jest uzyskanie jak najlepszego poziomu kompleksowej ochrony wszystkich elementów środowiska. Staje się to możliwe dzięki zastosowaniu środków zapobiegających lub redukujących emisję ścieków, gazów i pyłów do wody, ziemi oraz powietrza.

¹⁴ Zob. np. J. Stelmasiak, *Prawo wodne*, [w:] *Prawo administracyjne. Część szczegółowa*, pod red. J. Szreniawskiego, Toruń 1997, s. 236 i n.

¹⁵ OJ L 349, 23.05.1996.

¹⁶ Definicja najlepszej dostępnej techniki zawarta została w ustawie – Prawo ochrony środowiska (art. 3 pkt 10). Termin ten oznacza najbardziej efektywny oraz zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych, mających na celu eliminowanie emisji lub – jeżeli nie jest to praktycznie możliwe – ograniczenie emisji i wpływu na środowisko jako całość.

Po czwarte – administracyjne kary pieniężne oraz opłaty podwyższone. Administracyjne kary pieniężne wymierzane są przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w drodze decyzji administracyjnej za wprowadzanie do wód lub do ziemi ścieków, które nie odpowiadają warunkom określonym w pozwoleniu wodnoprawnym. Z kolei za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia – przedsiębiorca zobowiązany jest do uiszczenia opłaty podwyższonej o 500%. W razie nieuiszczenia przez przedsiębiorcę powyższej opłaty, marszałek województwa wymierza ją w drodze decyzji administracyjnej na podstawie własnych ustaleń.

Po piąte – strefy ochronne wokół ujęć wody oraz obszary ochronne wokół zbiorników wód śródlądowych. Są to środki o charakterze prewencyjno-ochronnym na obszarze, w którym obowiązuje specjalny reżim prawny w formie nakazów i zakazów administracyjnych w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody (np. wprowadzania ścieków), obejmujący ujęcie wody oraz grunty do niego przyległe.¹⁷ Jak wynika z dyspozycji art. 58 ust. 1 i art. 60 prawa wodnego, strefa ochronna ujęcia wody (ochrony pośredniej) i obszar ochronny tworzone są w drodze rozporządzenia przez właściwy organ administracji rządowej w sprawach gospodarowania wodami (tj. dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej). Natomiast strefa ochronna ujęcia wody obejmująca wyłącznie teren ochrony bezpośredniej tworzona jest w formie decyzji administracyjnej przez organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody (starosta lub wojewoda).

Należy podkreślić, iż strefy ochronne ujęć wody są tworzone na wniosek zainteresowanego „właściciela ujęcia wody” i wówczas ponosi on koszt jej utworzenia. Nie mniej istotne od tych zagadnień jest określenie, jak dzieli się strefę ochronną. Zgodnie z art. 52 ust. 2 pkt 1 i 2 prawa wodnego, strefę ochronną dzieli się na dwa obszary ochrony, tj. teren ochrony bezpośredniej, gdzie zakazana jest jakakolwiek inna działalność oraz teren ochrony pośredniej, na którym może być prowadzona inna działalność pod warunkiem nienaruszenia specjalnego porządku prawnego wprowadzonego na terenie strefy ochronnej. Prawo wodne szczegółowo precyzuje czynności, jakich nie wolno podejmować na terenach ochrony pośredniej ujęć wody, a mianowicie: wznosić obiektów budowlanych, zakładać cmentarzy, uprawiać sportów wodnych, wydobywać kopaliny, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęć wody. Z kolei na obszarze ochronnym zbiorników wód śródlądowych obowiązują m.in. zakazy dotyczące: wykonywania robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód (zwłaszcza lokalizacji inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko). Jednocześnie organ ustalający strefę ochronną został upoważniony do nakazywania właścicielom gruntu stosowania określonych upraw rolnych lub leśnych oraz likwidowania ognisk zanieczyszczeń wody.

¹⁷ Por. A. Lipiński, *Prawo ochrony środowiska*, Wyd. Zakamycze, Kraków 2002, s. 213 i n.

Zakończenie

Podsumowując dotychczasowe rozważania, można sformułować następujące wnioski:

Po pierwsze, nowe prawo wodne, będąc ustawą z materialnego prawa administracyjnego wiodącą w dziale „gospodarka wodna”, nie zawiera jednak kompleksowego katalogu środków prawnych służących ochronie wód przed zanieczyszczeniem, np. administracyjne kary pieniężne są uregulowane w u.p.o.ś.

Po drugie, należy stwierdzić, że w nowym prawie wodnym prawidłowo dokonano implementacji rozporządzeń i dyrektyw Wspólnot Europejskich do naszego porządku prawnego.

Po trzecie, dyskusyjnym rozwiązaniem jest także ujęcie w odrębnej ustawie z dn. 7 VI 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁸ problematyki dotyczącej odprowadzania ścieków komunalnych, co narusza zasadę zupełności regulacji prawnej w tym zakresie.

Po czwarte, biorąc pod uwagę nawet okresy przejściowe wdrażania dyrektyw (np. Dyrektywa 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000), wątpliwości budzi ich praktyczne wdrożenie po upływie okresów przejściowych, biorąc pod uwagę wymagane w tym zakresie środki finansowo-organizacyjne do jej wdrożenia.

SUMMARY

The article characterises selected legal institutions with reference to water law, in particular with respect to:

- 1) water ownership,
- 2) making use of inland water,
- 3) legal means aiming at protection of water against contamination.

The article also discusses the question whether this water law is in compliance with the EC law, especially with respect to its directives and decrees. There are many examples of the EC legal acts which have been implemented into our legal system.

The author in the summary of the article has drawn relevant conclusions. Firstly, the new water law does not include a complex catalogue of legal means aiming at protection of water against contamination. Secondly, the problem concerning sewerage draining, included in a separated act of 7 June 2001, is a controversial solution as it violates the rule of legal regulation completeness.

¹⁸ Dz. U. Nr 132, poz. 747.